

I
760

ae P. Romanescu

DIN ACTIVITATEA
MEA CA PRIMAR

TIPARUL „OLTENIA“ / BUCUREȘTI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
CRAIOVA

35
—
R70

De câte ori am avut onoarea și greaua sarcină să fiu primar, am fost învinuit, — în mod sistematic, — că nu am știut să îngrijesc de veniturile orașului și că am fost prea cheltuiitor cu lucrările pe care le-am efectuat.

Asemenea nedrepte învinuiri m'au urmărit, cu înverșunare, și după ce am încetat de a administra averea comunei noastre.

Adevărul este tocmai cu totul altul.

Nu cred să fi fost vre-o dată, în țara noastră, vre-un primar care să fi avut o mai curală, o mai sfântă grijă de banul public.

În această privință, în timpul ultimelor alegeri, s'au publicat, în ziarul «Cumpăna», o scrisoare a mea către D. I. B. Georgescu și răspunsul D-sale, prin care se învederau clar cele ce susțin.

Fiindcă, însă, aceste scrisori au fost puțin cetite, am găsit de cuviință, să le public, astăzi, din nou, pentru a arăta trtutorilor cât de serioși și conștiințioși au fost cei ce m'au prigonit.

Nicolae P. Romanescu

Fost Primar al Craiovei
Senator de drept

Craiova, Aprilie, 1926.

S.L.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
CRAIOVA

171.083

88

Stimate Domnule Georgescu,

În 1922, cu ocazia alegerilor pentru Cameră, ai distribuit o dare de seamă către alegătorii Craioveni, în care arătai activitatea D-tale ca Președinte al Comisiunii Interimare.

În această dare de seamă, — cunoscută mie numai foarte târziu, — se citesc următoarele:

«Am găsit o datorie de lei 34.184.577 bani 56 (celiți treizeci și patru milioane, etc.)

«O criminală lipsă de control în strângerea veniturilor, dintre care parte se datorau pe câte 10 ani în urmă și în deosebi de cei cu dare de mână și de către aceia care formează clientela cluburilor politice».

«O ne mai pomenită incurie în împunerea proprietăților din oraș, dintre care *peste trei mii* nu plăteau comunei toate dările la care avea dreptul».

«O singură vădită preocupare, de a nu

se ştirbi popularitatea de partid din aduce-rea în Cassa Comunei a ceea ce se datoră Comunei din taxe şi impozite şi de a nu se creia venituri noi în raport cu nevoile crescânde ale oraşului, din aceeaşi preocuparea politică.»

Din aceste fraze, foarte mulţi din con-ţătenii noştri au înţeles: 1) că eu care am făcut atât de multe lucrări, trebuie să fi fost şi acela care am împovărat Craiova cu datorii, contribuind ca ele să se urce la 34.000.000 lei. (E de observat că ele au fost contractate în timp de 47 de ani, dela 1865—1912). 2) Că, dacă de zece ani în urmă erau aşa de grave abuzuri, şi eu, cel din urmă Primar al Craiovei, în perioada dela 1914—16 (care e cuprinsă în cei zece ani), am lăsat, din interes de partid, sau pentru a nu mi ştirbi popularitatea, să dănuiască aceste abuzuri, necreind nici noi venituri faţă cu nevoile oraşului pentru dezvoltarea lui.

Răspund. Nu numai că nu m'am ferit să creiez venituri noi, dar, în fiecare din cele trei rânduri când am avut onoarea şi sarcina să fiu şeful asociaţiunii sociale craio-veneşti, una din preocupările mele de căpetenie a fost **tocmai** să creiez, pentru lucrările esenţiale ale oraşului, noi venituri. Cu o desluşire importantă, însă: am refuzat, regulat, cu îndărătnicie, să «pun biruri»,

cât de mici fie. M'am mărginit a mă folosi de bunurile din domeniul public, percepând *taxe* pentru diferitele servicii prestate de Comună, aşa cum, ca raportor al «legei asupra maximului taxelor şi contribuţiunilor comunale» din 1903, şi colaborator al Ministrului de Interne din acel an, eu însumi prevăzusem prin art. 4 din această lege, (în treacăt fie zis: aş voi să mi se spună cum îl cheamă pe primarul din întreaga Românie care m'a imitat în această privinţă).

În anii 1914—16, oricine îşi poate închipui ce anevoiasă a fost strângerea veniturilor. Cea mai mare parte din funcţionarii comunali fiind mobilizaţi, eram obligat să lucrez cu funcţionari înaintaţi în vârstă, cu pensionari,—unii recomandaţi din Bucureşti. Dar, chiar cu aceştia, în anul din urmă, am isbutit să adun veniturile, aşa că, la 1 Decembrie 1916, am mai putut depune suma considerabilă pentru atunci de lei 283.117 (recep. Admin. Financiare Iaşi No. 12.655/916).

Totuşi, e dificil a crede că au rămas venituri neîncasate «deşi datorite de zece ani în urmă», afară poate de cei plecaţi din oraş.

Asemenea, nu pot înţelege cum D-ta afirmă că peste trei mii de proprietăţi din oraş nu erau impuse la 1922.

Mai întâi să lămurim un lucru. *Ultimul recensământ,—l'am găsit făcut la 1910.*

Urmă să se facă altul, 5 ani mai târziu, — în 1915.

Acest recensământ, din cauza războiului, nu a avut loc.

El s'a făcut, la Comună, d'abia la 1923.

Atunci, nu e, oare, admisibil ca, în acest interval de 13 ani, să se fi clădit, mai cu seamă în suburbii (cum e cea dela bariera Amărăzii, cea dela bariera Brestei etc.), multe de case mici?

Și apoi, dacă recensământul s'a făcut tocmai la 1923, din ce izvor s'a putut culege date exacte în 1922?

Fără a persecuta pe nimeni din orice partid ar fi fost, nu am fost om a menaja pe «cei cu dare de mână, clientela cluburilor politice», din cari unii formau, din nenorocire, un fel de castă năvălaşe, incapabilă de sacrificii, și gata, prin porniri uricioase de invidie și intrigi, să zădărnicească orice lucrare. Am menajat însă, am menajat cu o părintească îngrijire, toate veniturile și, în genere, tot avutul Craiovei, pe care, prin iscusința mea și a colegilor mei din Consiliu, am știut să-l sporim.

Astfel, pentru întocmirea parcului, care, la Expoziția dela 1900, a căpătat, la secțiunea de Igienă, cea mai mare recompensă, — pe care-l admiră fără rezervă un Léo Claretie, un G. Benoit, Membru al Institutului Fran-

ței, chemându-l «superba lucrare, care singură decorează orașul Craiova»

De unde răuvoitorii, neconținți, fără pudoare, au scris și zis că am cheltuiuala 2 sau 2½ milioane de lei, eu am dovedit, judecându-mă ani de zile, că parcul a costat lei 1009.200, sumă din care scăzându-se cei 268.694 lei, adunați din donațiuni și serbări, cheltuiuala pe seama Comunei propriu zis se reduce la 740.506 lei*), mai notându-se că el producând, astăzi, circa 300.000 lei, se poate întreține în bună stare din propriile sale venituri, precum e natural să fie, — după cum se practică în țările apusene.

Am menajat veniturile Comunei și atunci când a fost vorba de a asigura în budget anuități pentru efectuarea vre-unui împrumut.

Din procesele-verbale al ședințelor Consiliului Comunal, precum și din registrele primăriei se poate vedea că am avut mulțumirea de a obține: a) o subvențiune anuală de lei 50.000, pe un termen de 40 de ani, dela județul Dolj; b) o subvențiune tot de 50 000 lei, pe termen de 40 ani, dela «Așemântul Madona»: c) o economie de 52.000 lei dela imprimările și registrele Comunei, care se plăteau cu 63.000 lei, și

*) Decizia Curții de Apel 181/1915 și certificatul Primăriei din 1904.

pe care am parvenit a le confecționa cu 11.000 lei. (Astăzi se fac cu 1.000.000 lei).

Nu este adevărat că acestea reprezintă anuitățile și amortismentul la un împrumut de 3.000.000 lei?

Ei bine, în tot timpul cât am avut onoarea să fiu Primarul Craiovei, eu n'am contractat împrumuturi nici de 3.000.000 lei, procedând astfel ca să-mi fie suficiente, mai întotdeauna, fondurile ce am găsit în Casa Comunei și veniturile ei ordinare, pe care, neîncetat, m'am trudit să le tot sporesc cu ajutorul muncii, priceperii și bunevoiei ce am găsit la colaboratorii mei.

Atât din actele state în arhiva Primăriei, cât și din cele din arhiva Ministerului de Interne se poate repede constata că singurele împrumuturi contractate de mine sânt următoarele; în 1901, un împrumut de lei 100.000; în 1902, un împrumut de 400.000 lei; în 1902, un alt împrumut de 500.000 lei; în 1904, un împrumut de lei 750.000; în fine, în 1904 un ultim împrumut (pentru apă) de lei 1.000.000. **Peste tot: lei 2.850.000.**

Și totuși, o mare confuziune s'a împânzit în public. Nu numai cei veniți din alte părți ale țării zic, adesea, vorbind de administrația mea, admirând lucrările înfăptuite de mine cu Consiliile ce am prezidat: «frumoase lucrări făcea, însă a băgat Craiova

în mari datorii»; dar și cei mai de frunte cetățeni ai Craiovei chiar, cum e fostul ministru D. C. Argetoianu, au ajuns să fie induși în această gravă eroare, jignitoare pentru mine, zicând și crezând că eu am făcut acele 34 000.000 lei datorii.

Acestea fiind, te rog foarte mult să binevoiești a-mi arăta clar dacă d-ta cunoști cazuri concrete de păsuire a cetățenilor, consimțite de mine pentru plata impozitelor, fie măcar în greaua perioadă a războiului, dela 1914-16 (*împunerea lor din nou neputându-se face legale în acest răstimp*); apoi, dacă d-ta știi că eu, ca Primar în trei rânduri, am contractat alte împrumuturi decât cele cinci mici împrumuturi mai sus pomenite, însumând un total de 2 850.000 lei.

Te-am socotit, întotdeauna, Stimate D-le Georgescu, un perfect gentilom.

De aceea, am primit să fiu, și în fosta comisiune interimară, și acum, lângă D-ta, ca să lucrăm împreună pentru binele orașului.

Te rog, dar, pentru mine, pentru D-ta, pentru concetățenii noștri, să binevoiești a da cuvenitele lămuriri, pe care am avut datoria să le solicit dela D-ta.

Cu cele mai prietenești și distinse salutări.

Nicolae P. Romanescu

Craiova, 14 Februarie 1926.

Stimate D-le Romanescu,

La scrisoarea d-voastră de acum câteva zile, sunt dator să vă dau următoarele lămuriri;

În expunerea pe care am publicat-o la plecarea mea dela Primărie, am arătat după datele Direc. Financiare a Com. Craiova care era la acea epocă totalul diferitelor împrumuturi pe care orașul le contractase. Am făcut-o nu ca să învinuesc pe predecesorii mei de cea ce au cheltuit pentru realizarea unor mari opere edilitare, ci pentru ca marele public să cunoască ce datorăm în față și străinătate, și să se împotrivescă pe viitor, prin reprezentanții lor în consiliu, la contractarea de noi împrumuturi, dintre care unul de zece milioane era și pus la cale, imediat după război.

Nu am afirmat însă niciodată, nicăeri, nici verbal, nici scris, că orașul Craiova ar fi contractat acele împrumuturi numai sub

Primariatul d-voastră. Toată lumea o știe, că împrumuturile realizate de d-vosatră nu întrec un total de 2.850.000 lei.

În aceeași expunere am arătat că în strângerea veniturilor comunale, funcționarii însărcinați cu această operațiune nu și-au făcut datoria pe deplin în toate împrejurările, și că o lipsă de control — am numit-o criminală — a dăinuit în epoca de după război. De altmintreli, toată acea expunere a mea, nu se referă decât la epoca postbelică, singura cercetată de mine, când destrăbălarea cuprinsese mai toate serviciile publice și când controlul organelor superioare, fie din lipsă de continuitate, fie din alte cauze, nu era destul de eficace.

Cine ar putea tăgădui, la lumina scriptelor, că foarte multe persoane, — unele clientele a cluburilor politice — n'au fost păsuite de plata dărilor pe ani de zile, după ce războiul se terminase și acele persoane se înapoiaseră la vatră? Stau la dispoziția oricui, se dovedesc cele afirmate, cu registrele Percepției Craiova, în marginea cărora am făcut la timp observațiunile necesare, și care registre — sper — se mai pot găsi încă la Primărie.

În privința celor 3000 de imobile netrecute în roluri, lucrurile stau astfel:

Până la război, proprietățile urbane cu un venit anual până la 300 lei inclusiv, erau

scutite de impozitul financiar și de zecimele de percepere. La venirea mea în capul Ad-ției Comunale, în urma rapoartelor Comisiunilor de recensământ, constatând că 3000 (trei mii) de imobile, între care unele construite în epoca 1914—1920, dobândiseră o valoare mult mai mare din cauza împrejurărilor economice din timpul și după război, am dispus ca și aceste imobile să fie impuse, ceea ce cădea să se facă din primul moment de către Comisiunile Interimare ce mă precedase, și care dintr-o «nemai pomenită incurie» — (ziceam în expunerea mea) — nu luaseră nici-o măsură în acest sens.

(Afirmațiunile mele se dovedesc cu lucrările — state în arhiva Dir. finan. a Com. Craiova și despre care vorbește raportul No. 48/17 Ian. 1922 al Serv. de Constatate din Dir. fin. Craiova).

Aceste impuneri d-voastră nu le puteați face, căci pe deoparte, în epoca 1914—1916, când ați funcționat ca Primar, recensământ nu s'a făcut, iar pe de altă parte aceste imobile sub Primariatul d-v. nu erau trecute în roluri decât sub și până la venitul anual de 300 lei, în afară că unele nici nu existau.

Prin urmare, partea aceasta din expunerea mea nu se referă la Ad-ția d-voastră, ci la aceia a succesorilor; tot la dânsii m'am referit atunci când am spus și am scris, că numai grija de a nu-și știrbi popularitatea.

i-a împiedecat de a se preocupa de perceperea veniturilor și crearea de venituri noi, nu numai în scopul de a continuă o activitate gospodărească întreruptă de război, dar de a face cel puțin față obligațiunilor de debitori, căci nici-o anuitate nu s'a mai plătit dela plecarea d-voastră din capul Comunei până la 31 Martie 1921, ceea ce reprezintă la data aceia lei 4.437.157 bani 60.

Expunerea făcută de mine cetățenilor Craioveni la plecarea mea din Primărie, nu a fost alcătuită cu gândul ca să provoace vre-o confuziune, ci să lămurească o stare de lucruri, și să justifice întrebuițarea banului public ce mi se încredințase.

Socotesc că nimeni n'a putut deduce din faptele arătate în acea expunere, că ar fi fost vorba să arunc o umbră cât de slabă asupra marilor lucrări edilitare -- singurele ce merită acest nume — concepute și înfăptuite de d-voastră. — Dacă s'au găsit totuși oameni de rea credință care să dea altă interpretare supuselor mele, fie pentru a slăbi afecțiunea de care mă bucur în ochii d-voastră, fie pentru urmărirea acelor scopuri, găsesc prilejul în rândurile acestea să spulber atari infamii și vă asigur, încă odată, de tot respectul ce păstrez unei munci cinstitute și rodnice pe care ați consacrat-o orașului natal, și de toată gratitudinea pentru îndrumările

prețioase ce mi-ați dat pentru modestele mele realizări în gospodăria Craiovei.

Primiți vă rog, Stimate Domnule Romanescu asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

I. B. Georgescu.

15 Februarie 1926.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
CRAIOVA